

I. ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Үндэсний статистикийн хорооны 2023 оны I дүгээр улирлын байдлаар Монгол Улсад 15 ба түүнээс дээш хөдөлмөрийн насны 2,106.6 мянган хүн байгаагийн 1,190.1 мянга нь ажиллах хүч, 916.5 мянга нь ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам байна.

Хүснэгт 1: Хөдөлмөрийн зах зээлийн үндсэн үзүүлэлт¹

Үзүүлэлт	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 /1-р улирал/
15 ба түүнээс дээш насны хүн ам /мян.хүн/	2,220.4	2,226.5	2,106.0	2,128.1	2,152.1	2,159.6	2,106.6
Ажиллах хүч /мян.хүн/	1,357.4	1,358.6	1,273.9	1,250.6	1,225.4	1,265.2	1,190.1
Ажиллагчид /мян.хүн/	1,238.4	1,253.0	1,146.1	1,162.9	1,125.6	1,180.4	1,111.3
Ажилгүй иргэд /мян.хүн/	119	105.6	127.7	87.7	99.8	84.7	78.8
Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам /мян.хүн/	863	867.9	832.1	877.5	926.7	894.3	916.5
Ажил хайгч иргэний тоо /мян.хүн/	37.1	36.2	37	30	28	21.2	6,2 /4 сар/
Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд /мян.хүн/	25.5	25	20.7	18.1	18.6	13.9	4,6 /4 сар/
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин /хувь/	61.1	61	60.5	58.8	58.3	58.6	56.5
Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин /хувь/	55.8	56.3	54.4	54.6	53.6	54.7	52.8
Ажилгүйдлийн түвшин /хувь/	8.8	7.8	7.8	7	8.1	6.7	6.6
Ядуурлын түвшин /хувь/	-	28.4	-	27.8	-	-	-
Ажлын байрны захиалгын тоо	62,574	64,478	71124	58,022	51,034	55,211	15,999 /4 сар/
Ажилд зуучлагдсан иргэний тоо	45,683	43,105	44059	33,006	29,929	32,290	3,874 /4 сар/
Шинэ ажлын байранд орсон иргэний тоо	27,284	27,146	33,325	31,800	28,390	27,390	2,747 /4 сар/
Гадаадад ажиллах хүч илгээх үйлчилгээ авсан иргэний тоо	36,574	58,078	92,517	30,498	49,449	35,769	5,313 /4 сар/
Хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрлөөр ажиллаж буй гадаадын ажиллах хүч, мэргэжилтний тоо	4,703	4,502	4,601	5,058	4,039	3,943	7,504 /4 сар/
БНСУ-д ажиллахаар хил нэвтэрсэн иргэдийн тоо	1,058	784	633	63	176	863	244 /4 сар/
Япон Улсад ажиллахаар хил нэвтэрсэн иргэдийн тоо	-	-	-	-	12	94	36 /4 сар/

¹ www.1212.mn

Хүснэгт 2: Ажиллагчид²

№	Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 оны 1-р улирал
1	Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	356,423	334,101	290,160	276,455	277,783	293,974	300,880
2	Уул уурхай, олборлолт	52,017	57,687	57,923	51,575	56,226	60,342	63,778
3	Боловсруулах үйлдвэрлэл	93,062	100,805	90,378	89,722	81,630	112,665	90,843
4	Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалтын хангамж	17,458	16,307	19,348	14,380	16,775	22,040	19,635
5	Усан хангамж; бохир ус, хог, хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагаа	4,864	6,869	10,786	8,314	5,894	6,835	8,257
6	Барилга	70,604	76,596	68,847	77,279	80,866	77,527	56,030
7	Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар, үйлчилгээ	204,474	211,187	160,405	166,590	143,466	146,236	141,036
8	Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	72,702	73,567	61,123	66,541	67,193	68,175	49,991
9	Зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээ	36,449	37,484	36,280	29,991	34,537	32,019	30,407
10	Мэдээлэл, холбоо	14,490	14,089	13,019	18,830	18,956	19,155	17,260
11	Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	24,120	25,689	24,257	29,355	29,158	22,570	19,090
12	Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	379	770	1,154	3,411	2,580	2,472	2,284
13	Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	12,743	14,608	18,031	11,612	17,152	15,132	17,968
14	Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	20,832	18,185	20,163	18,050	12,960	13,930	15,880
15	Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал	82,236	76,197	85,965	83,369	90,422	82,129	84,234
16	Боловсрол	98,876	98,738	96,108	110,735	111,299	104,397	111,086
17	Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн үйл ажиллагаа	39,973	49,462	44,376	60,189	47,133	49,659	47,077
18	Урлаг, үзвэр, тоглоом, наадам	10,104	13,835	17,999	10,812	6,350	14,114	7,198
19	Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	22,728	23,364	24,547	29,752	24,096	34,180	25,892
20	Хүн хөслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа	2,294	1,226	3,275	3,292	2,635	951	986.7
21	Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	1,505	2,256	2,014	2,641	-	1,974	1,446
		1,238,333	1,253,023	1,146,161	1,162,912	1,127,111	1,180,474	1,111,258

² www.1212.mn

Хүснэгт 3: Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам³

№	Ажилгүй байгаа шалтгаан	2021 он			2022 он			2023 оны 1-р улирал		
		Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Дүн		878156	336655	541502	894357	343034	551323	916468	352566.8	563901.2
1	Хөдөлмөрийн нас хүрээгүй	783	0	783	3538	1385	2153	2015.1	1373.2	641.9
2	Суралцдаг	232717	108642	124075	242573	119665	122908	240137.2	114366.8	125770.4
3	Тэтгэвэрт гарсан	344453	125729	218724	336505	118338	218166	357554	114298.3	243255.7
4	Өвчтэй	24201	15329	8872	39975	20564	19411	39096.4	22375.8	16720.6
5	Хөгжлийн бэрхшээлтэй	46011	23562	22449	39837	21864	17973	37939.6	23316.7	14622.9
6	Жирэмсэн/хүүхэд асарсан	111662	4466	107197	114681	1995	112687	109817.9	4649.2	105168.6
7	Бусдыг асарсан	20710	5166	15544	18364	6192	12172	25087.6	10035.1	15052.5
8	Тухайн жилд цэргээс халагдсан	354	354	0	628	628	0	358.2	358.2	0
9	Тухайн жилд сургууль төгссөн	2567	812	1756	3100	1242	1858	3243	1271.5	1971.4
10	Шилжин суурьшсан	0	0	0	599	217	382	0	0	0
11	Аав, ээж, гэр бүл, үр хүүхдээ дагаад	2992	609	2383	3660	1517	2143	2063.3	752	1311.3
12	Хүүхдээ сургуульд сургахаар	6446	774	5672	11778	1848	9930	9576.7	1416.8	8160
13	Гадаадад амьдарч байгаад ирсэн	655	0	655	2150	1101	1049	2239.5	1557.3	682.1
14	Засан хүмүүжүүлэх газраас суллагдсан	0	0	0	137	137	0	0	0	0
15	Байгууллага татан буугдсан	3908	3418	490	293	0	293	97.1	97.1	0
16	Цомхотголд орсон	2593	1892	700	1123	718	405	1054.3	852.3	202.1
17	Улирлын чанартай ажил хийдэг болохоор	9786	8930	857	8448	6691	1757	18664.1	14987	3677.1
18	Мэргэжил, дадлага туршлага байхгүй	5738	3438	2299	9930	5279	4651	5966.7	3973.6	1993.1
19	Мэргэжилд тохирох ажил олдохгүй	4071	387	3684	3899	2369	1530	3918.2	2019.4	1898.7
20	Ажил хайгаад олдохгүй байгаа	11447	7078	4368	8072	4436	3636	8511.3	4418.6	4092.8
21	Байгалийн гамшиг, аюулт үзэгдэлд өртөж малгүй болсон (ган, зуд, үе	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Ажиллах сонирхолгүй байсан	2337	653	1684	4910	3054	1855	13518.8	10018.9	3499.9
23	Цалин бага учраас	1550	426	1125	2500	1402	1098	1852.2	1529	323.2
24	Малчин	13401	7483	5918	19920	12127	7793	23275.9	13213.7	10062.2
25	Цар тахлын улмаас	14095	7415	6680	4730	2570	2160	1564.2	1154.6	409.6
26	Бусад	15679	10092	5587	11796	6676	5120	7758.8	4193	3565.7
27	Гэрийн ажилтай							1157.8	338.5	819.3

³ www.1212.mn

II. АЖИЛ ХАЙГЧ БОЛОН БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭН

Ажил хайгч: 2023 оны 4 дүгээр сарын байдлаар аймаг, дүүргүүдийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар, хэлтсүүдэд ажил идэвхтэй хайж буй ажил хайгч иргэдийн тоо **6290** болж өмнөх сараас 2149 хүнээр буюу 20.8 пунктээр буурсан ба өмнөх оны мөн үеэс **18088** хүнээр буюу 74.2 пунктээр буурсан байна.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд: 2023 оны 4 дүгээр сарын байдлаар аймаг, дүүргүүдийн Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар, хэлтсүүдэд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо **4614** болж өмнөх сараас 1627 хүнээр 26.1 пунктээр буурсан ба өмнөх оны мөн үеэс **11690** хүнээр буюу 71.7 пунктээр буурсан байна.

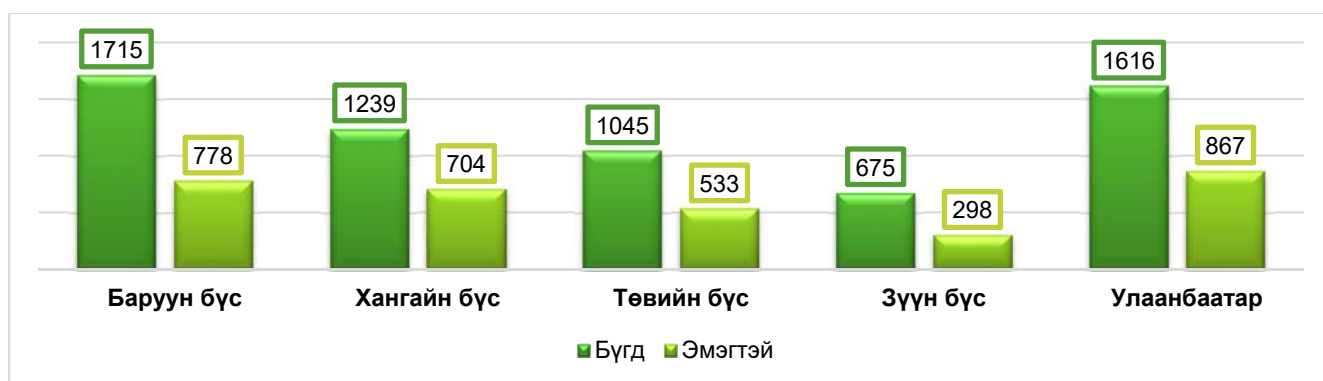
Хүснэгт 4: Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг байршилаар харуулвал

№	Аймаг, бүсээр	Ажил хайгч	Үүнээс эмэгтэй	Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн	Үүнээс эмэгтэй
Баруун бүс		1715	778	1317	600
1	Баян-Өлгий	460	173	422	159
2	Говь-Алтай	281	139	232	108
3	Завхан	87	44	67	32
4	Увс	272	133	234	109
5	Ховд	615	289	362	192
Хангайн бүс		1239	704	904	539
6	Архангай	69	45	49	26
7	Баянхонгор	459	290	401	253
8	Булган	245	122	161	77
9	Орхон	155	107	135	92
10	Өвөрхангай	188	59	57	29
11	Хөвсгөл	123	81	101	62
Төвийн бүс		1045	533	698	344
12	Говьсүмбэр	8	6	4	3
13	Дархан-Уул	256	142	111	59
14	Дорноговь	71	35	60	32
15	Дундговь	96	46	82	41
16	Өмнөговь	206	102	136	72
17	Сэлэнгэ	235	119	169	78
18	Төв	173	83	136	59
Зүүн бүс		675	298	554	231
19	Дорнод	354	130	311	112
20	Сүхбаатар	191	84	151	59
21	Хэнтий	130	84	92	60
Улаанбаатар		1616	867	1141	609
22	Хан-Уул	52	26	28	16

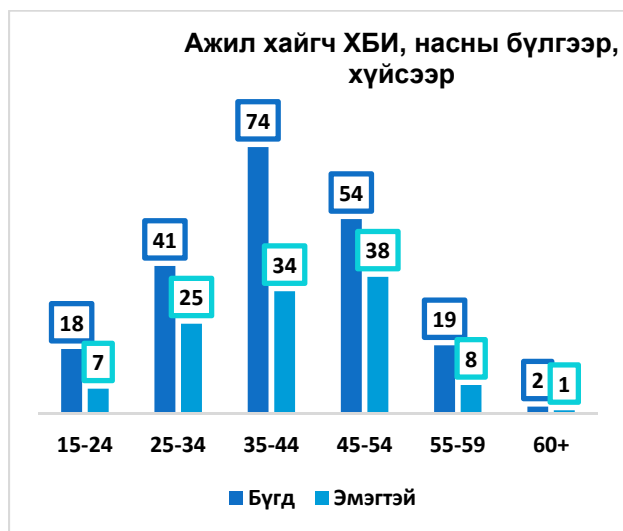
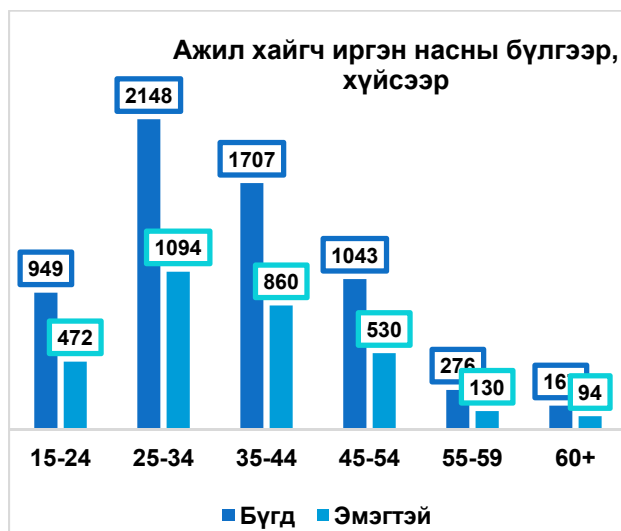
23	Багануур	82	47	74	43
24	Баянзүрх	178	103	124	68
25	Налайх	84	48	61	36
26	Баянгол	248	129	205	107
27	Сүхбаатар	254	131	227	114
28	Чингэлтэй	140	83	103	63
29	Багахангай	61	28	34	19
30	Сонгинохайрхан	517	272	285	143
УЛСЫН ДҮН		6290	3180	4614	2323

Нийт ажил хайгч иргэдийн 1715 буюу 27.3 хувь нь Баруун бүсэд, 1239 буюу 19.7 хувь нь Хангайн бүсэд, 1045 буюу 16.6 хувь нь Төвийн бүсэд, 675 буюу 10.7 хувь нь Зүүн бүсэд, 1616 буюу 25.7 хувь нь Улаанбаатарт байна.

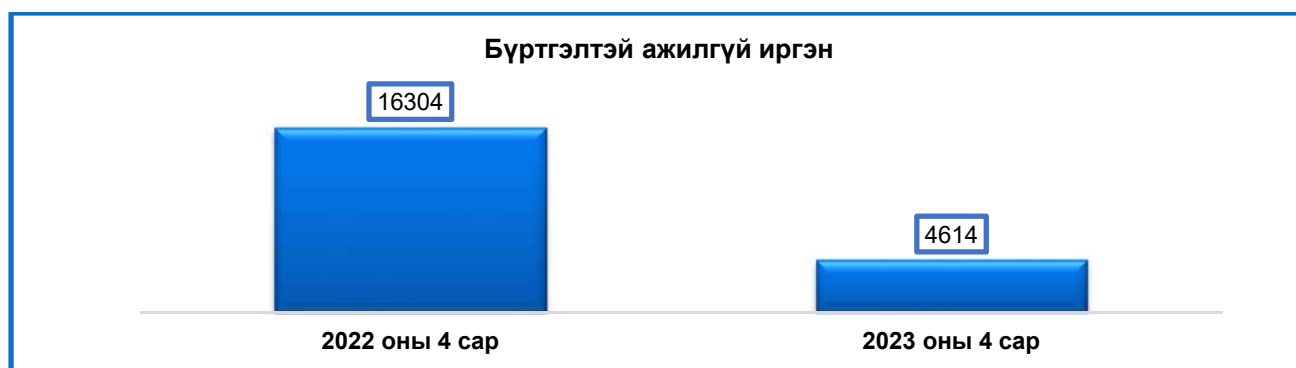
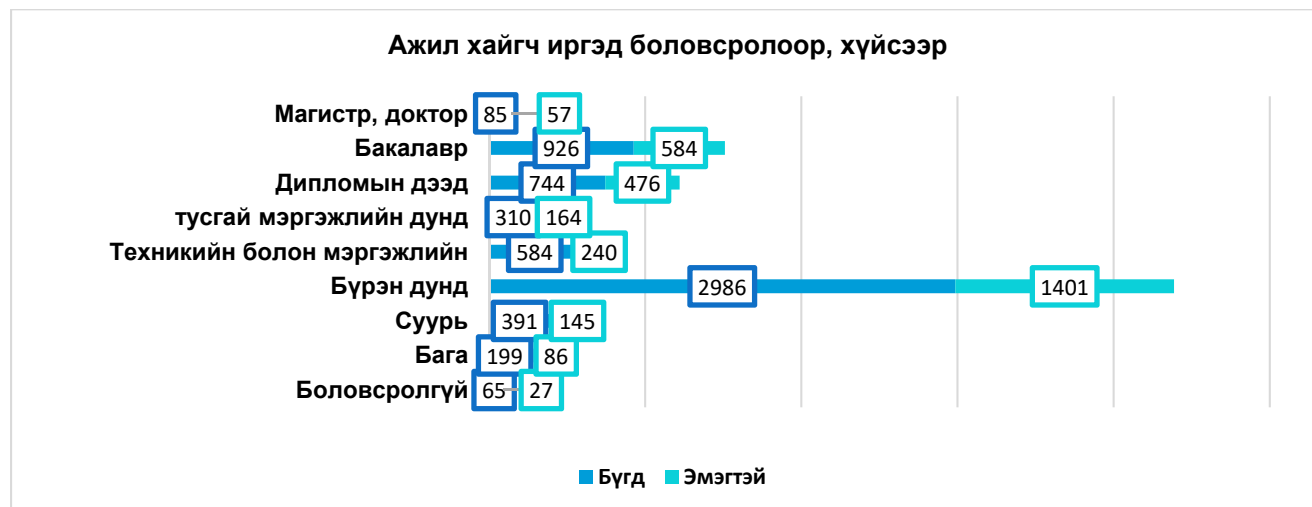
Ажил хайгч иргэд: бүсээр, хүйсээр

Ажил хайгч иргэдийг насны бүлгээр авч үзвэл 15.1 хувь буюу 949 нь 15-24 насны, 34.1 хувь буюу 218 нь 25-34 насны, 27.1 хувь буюу 1707 нь 35-44 насны, 16.6 хувь буюу 1043 нь 45-54 насны, 4.4 хувь буюу 276 нь 55-59 насны, 2.7 хувь буюу 167 нь 60-аас дээш насныхан эзэлж байна.

Ажил хайгч иргэдийг боловсролоор: Нийт ажил хайгч иргэдийн 303 буюу 1.7 хувь нь магистр, доктор, 5330 буюу 29.6 хувь нь дипломын дээд болон бакалаврын, 899 буюу 5 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 1662 буюу 9.2 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, 7843 буюу 43.6 хувь нь бүрэн дунд, 1121 буюу 6.2 хувь нь суурь, 586 буюу 3.3 хувь нь бага, 245 буюу 1.4 хувь нь боловсролгүй иргэд эзэлж байна.

Нийт бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 1317 буюу 28.5 хувь нь Баруун бүсэд, 904 буюу 19.6 хувь нь Хангайн бүсэд, 698 буюу 15.1 хувь нь Төвийн бүсэд, 554 буюу 12.0 хувь нь Зүүн бүсэд, 1141 буюу 24.7 хувь нь Улаанбаатарт байна.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийг насны бүлгээр авч үзвэл 14.5 хувь буюу 670 нь 15-24 насны, 36.0 хувь буюу 1662 нь 25-34 насны, 26.9 хувь буюу 1239 нь 35-44 насны,

15.6 хувь буюу 721 нь 45-54 насны 4.4 хувь буюу 202 нь 55-59 насны, 2.6 хувь буюу 120 нь 60-аас дээш насныхан эзэлж байна.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд: боловсролоор: Нийт бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 67 буюу 1.5 хувь нь магистр, доктор, 1321 буюу 28.6 хувь нь дипломын болон бакалаврын, 235 буюу 5.1 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 489 буюу 10.6 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн, 1977 буюу 42.8 хувь нь бүрэн дунд, 310 буюу 6.7 хувь нь суурь, 165 буюу 3.6 хувь нь бага, 50 буюу 1.1 хувь нь боловсролгүй иргэд эзэлж байна.

Нийт бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 2323 буюу 50.3 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

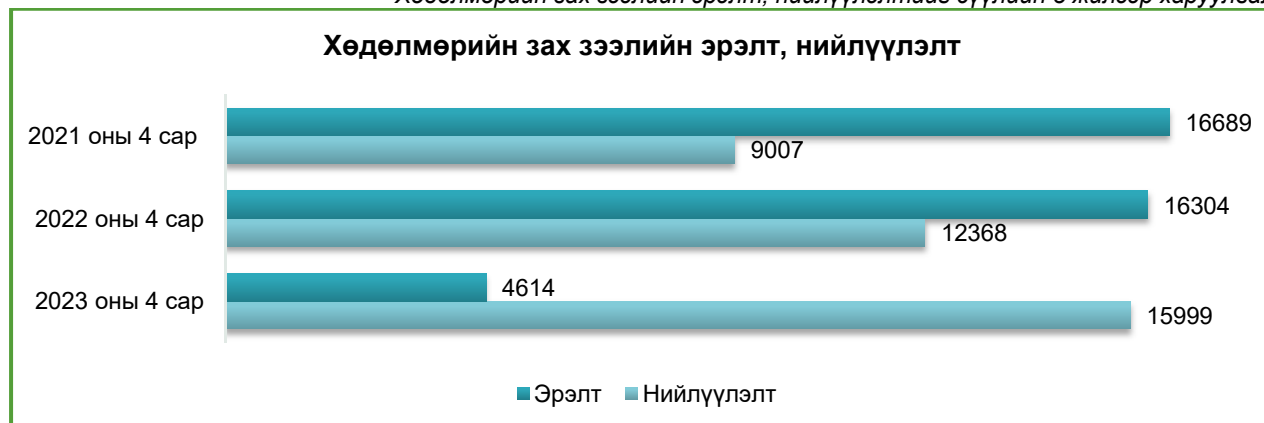
III. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Ажлын байрны захиалга: Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны хүрээнд хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийг ажил олгогчдоос ирүүлж буй ажлын сул байрны захиалгаар, нийлүүлэлтийг ажиллахад бэлэн ажил идэвхтэй хайж буй бүртгэлтэй ажилгүй иргэдээр тооцож байгаа ба ажлын байрны хомсдолоос шалтгаалан эрэлт, нийлүүлэлтийн харьцаа харилцан адилгүй байна.

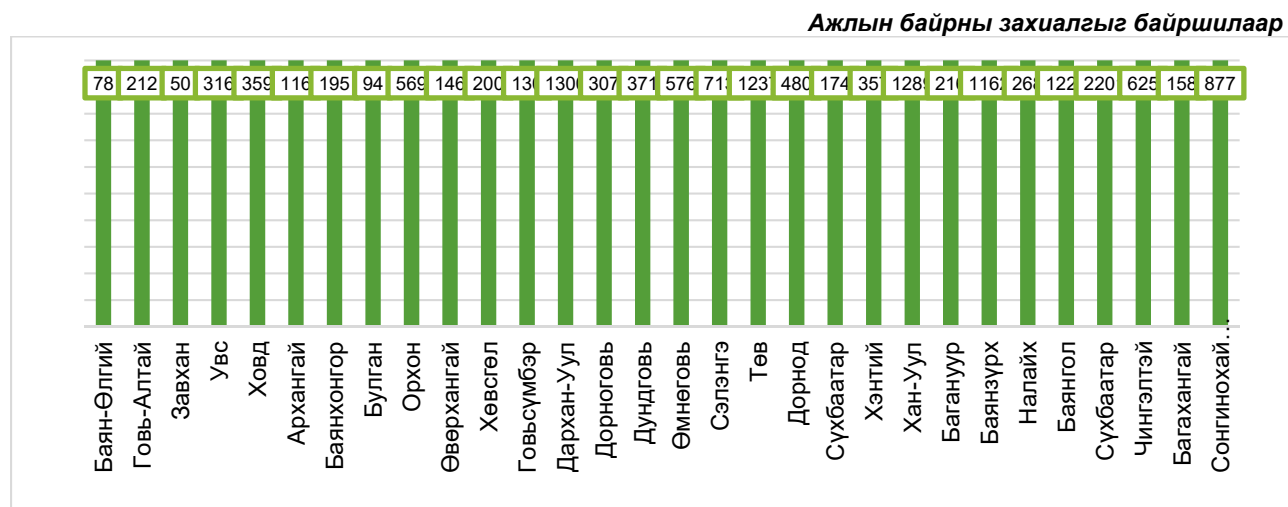
Ажил олгогчдоос ирүүлсэн ажлын байрны захиалгын ашиглалт аймаг, нийслэлд ялгаатай байна. Тухайлбал аймгийн дунджаар 48 хувьтай байхад нийслэлд 71 хувьтай байна. Улсын хэмжээнд ажлын байрны ашиглалт 56 хувьтай байна.

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийг ажил олгогчдоос ирүүлж буй ажлын байрны захиалгаар, нийлүүлэлтийг ажил идэвхтэй хайж буй бүртгэлтэй иргэдээр тооцов.

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, нийлүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харуулвал:

2023 оны 4 дүгээр сард ажил олгогчдоос нийт **15999** ажлын байрны захиалга ирүүлсэн байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад тайлант хугацаанд ажил олгогчдоос ирүүлсэн ажлын байрны захиалга 3631 буюу 29.4 хувиар өссөн байна.

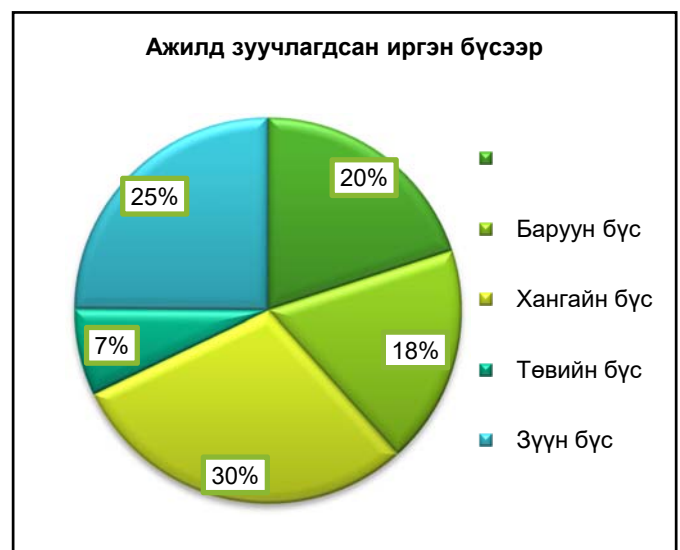
Хүснэгт 6: Ажлын байрны захиалгыг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар

№	Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангилал	Ажил олгогчдоос ирүүлсэн ажлын байрны захиалгын тоо	Эзлэх хувь %/
1	Хөдөө аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	627	3.9
2	Уул уурхай олборлолт	1546	9.7
3	Боловсруулах үйлдвэр	2117	13.2
4	Цахилгаан, хий, уур агааржуулалт	611	3.8
5	Усны хангамж бохир ус зайлуулах систем хог хаягдал	156	1.0
6	Барилга	2433	15.2
7	Бөөний ба жижиглэнгийн худалдаа үйлчилгээ	2901	18.1
8	Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	222	1.4
9	Зочид буудал, зоогийн газар	448	2.8
10	Мэдээлэл холбоо	389	2.4
11	Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	200	1.3
12	Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	23	0.1
13	Мэргэжлийн шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	207	1.3
14	Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	462	2.9
15	Төрийн удирдлага болон батлан хамгаалах үйл ажиллагаа	1332	8.3
16	Боловсрол	1388	8.7
17	Эрүүл мэнд, нийгмийн халамж	568	3.6
18	Урлаг үзвэр тоглоом наадам	99	0.6
19	Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	225	1.4
20	Хүн хөлслөн ажиллуулдаг, өрхийн аж ахуй	31	0.2
21	Олон улсын байгууллага суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	14	0.1
ДҮН		15999	100

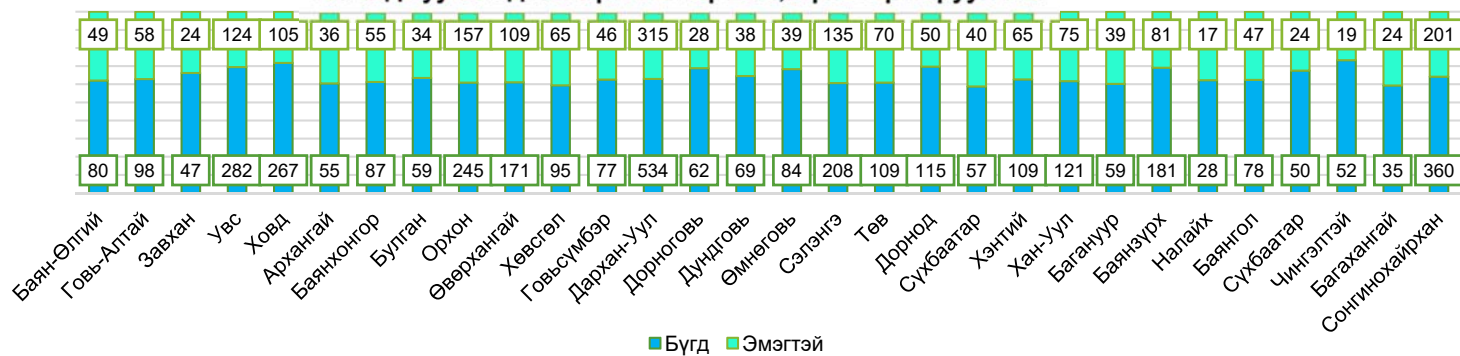
Хүснэгт 7: Ажлын байрны захиалгыг ажил мэргэжлийн ангиллаар

№	Ажил мэргэжлийн ангилал	Ажил олгогчдоос ирүүлсэн ажлын байрны захиалгын тоо	Эзлэх хувь %/
1	Менежер	819	5.1
2	Мэргэжилтэн	4028	25.2
3	Техникч болон туслах /дэд мэргэжилтэн/	902	5.6
4	Контор үйлчилгээний ажилтан	497	3.1
5	Худалдаа үйлчилгээний ажилтан	2635	16.5
6	ХАА, загас ан агнуурын ажилтан	85	0.5
7	Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан	2658	16.6
8	Суурин төхөөрөг, машин механизмын операторч, угсрагч	1167	7.3
9	Энгийн ажил, мэргэжил	254	1.6
10	Зэвсэгт хүчний ажил, мэргэжил	2954	18.5
ДҮН		15999	100

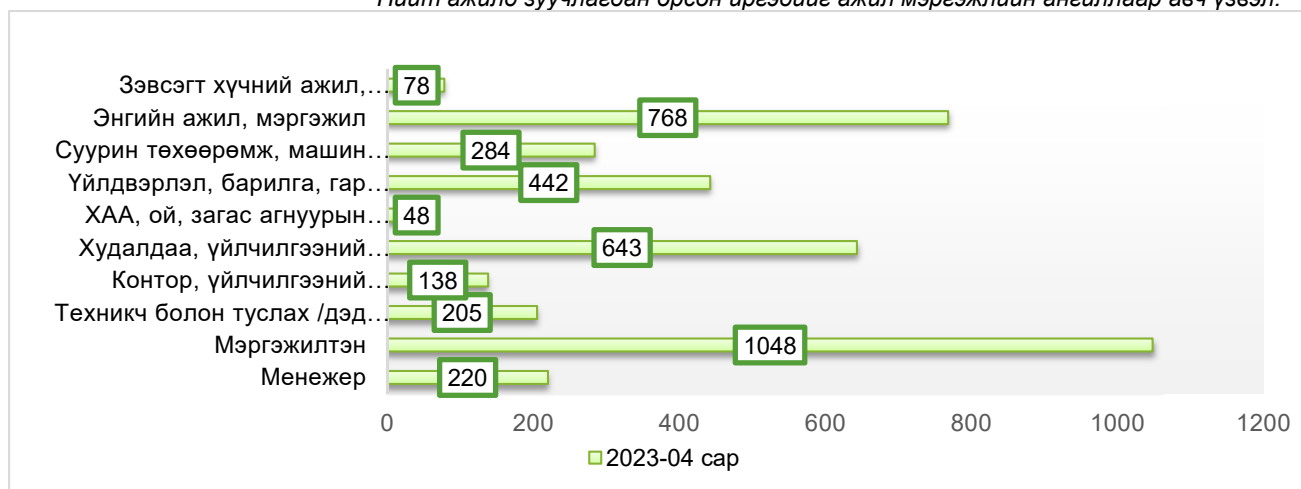
Ажилд зуучлах үйлчилгээ: 2023 оны 4 дүгээр сарын байдлаар ажил олгогчдоос нийт **15999** ажлын байрны захиалга ирүүлснээс **3874** иргэнийг эдгээр ажлын байранд ажилд зуучлан оруулсан байна. Энэ нь ажлын байрны ашиглалт 24.2 хувьтай байгаа бөгөөд өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад ажилд зуучлан оруулсан хүний тоо 1486 хүнээр буюу 27.7 пунктээр буурсан үзүүлэлттэй байна.

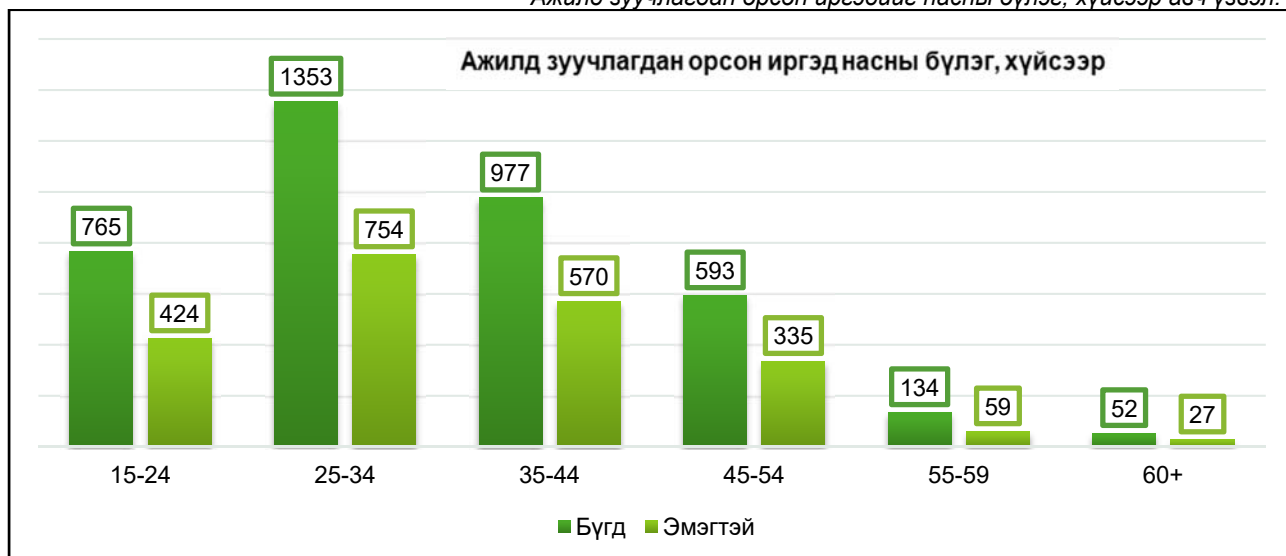
Ажилд зуучлагдсан иргэн байршил, хүйсээр харуулвал

Нийт ажилд зуучлагдан орсон иргэдийг ажил мэргэжлийн ангиллаар авч үзвэл:

Ажилд зуучлагдан орсон иргэдийг насны бүлэг, хүйсээр авч үзвэл:

Ажлын шинэ байр: Улсын хэмжээнд 2023 оны 4 дүгээр сард нийт **2747** ажлын шинэ байр бий болж, түүнд ажилгүй иргэдийг бүрэн байршуулсан байна. Тайлант хугацаанд нийт **2747** ажлын шинэ байрыг бүртгэж тухайн ажлын байранд ажилд орсон иргэдийн мэдээллээр баталгаажуулсан байна. Ажлын шинэ байранд ажилд

орсон иргэдийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулан авч үзвэл **1188** хүнээр буюу **30.2** хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.

Нийт шинэ ажлын байрнаас, байнгын шинэ ажлын байр 2358 буюу 85.8 хувь, улирлын шинэ ажлын байр 180 буюу 6.6 хувь, түр шинэ ажлын байр 209 буюу 7.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

IV. ХӨДӨЛМӨРИЙН ХУВИЙН БИРЖИЙН ТАЙЛАН

Хөдөлмөрийн биржийн сарын мэдээ тайланг шалгаж, санхүүжилт олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулсан бөгөөд хөдөлмөрийн хувийн биржээр дамжуулан үзүүлсэн хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээг 2023 оны 3 дугаар сарын байдлаар өссөн дүнгээр авч үзвэл:

- Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох ганцаарчилсан зөвлөгөө өгсөн: 2180
- Бүлгийн зөвлөгөө өгсөн: 448 бүлэг
- Ажилд зуучилсан хүний тоо: 334
- 3 сар тогтвортой ажилласан иргэн: 132
- 6 сар тогтвортой ажилласан иргэн: 82
- 12 сар тогтвортой ажилласан иргэн: 121.

Нийт олгосон санхүүжилт: 193,9 сая төгрөг зарцуулсан байна.